

DIRECTOR
Dr. AUGUSTIN POPA

REDACTIA ȘI ADMINISTRATIA
BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
invoială

Unirea

REDACTOR:
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foale bisericescă-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Industria calomniei

Românul are multe drepturi și libertăți. În constituție cel puțin. Că, în realitate, guvernul, sireacul, are el grijă ca cetățeanul să nu-și facă de cap. Pune pe struna libertăților cetățenești surdina cenzurii și a stării de asediu, așa fel ca „drepturile omului” să nu mai poată tulbura somnul domnilor.

De una singură însă n'a îndrăznit până acum să se atingă. De veacuri, ea n'a suferit nici o îngrădire și nici o limitare. Se deprinde fără frâu și fără măsură, permanent și zilnic: libertatea de a calomnia. Este sacră și inviolabilă. Dreptul suveran de a bârbi, de a târi în noroi tot ce există, cu preferință tot ce e bun și frumos dreptul de a terfeli fără rușine și fără răspundere, a ajuns un nărav național, un fel de destin implacabil, în fața cărui trebuie să ne plecăm cu toții, resemnați și neputincioși. Nimeni și nimic nu-i scos de sub puterea absolută a acestei puteri. Nici om, nici instituție. Nu există bronz pe care să nu-l fi stropit cu mârșăvia ei și nu există altar în fața cărui să fi avut o tresărire de conștiință. Calomniare audacter... pare a fi suprema poruncă a vieții noastre publice. S'a făcut din ea sistem. Infloresce o adevărată industrie a calomniei. Uzinele ei sunt un șir întreg de fiuici imunde, cari se zic gazete și cari trăiesc din șantaj și excrocherii.

Totuși, până și la noi, au reușit să stârneasă indignare generală ultimele încercări de șantaj ale uneia din aceste ciuperci crescute în putregai. „Credința” lui Sandu Tudor, cu ultimele ei obrăznicii infame, a trecut toate marginile toleranței și indolenței generale. Aruncând noroi în Biserica noastră, asupra acelor cari strălucesc în fruntea noastră prin pilda vieții lor neprihănite, prin munca lor închinată pe deantregul binelui de obște, proaspătul pușcăriaș dela „Credința”, care stă și acum în cercetarea parchetului pentru tentative de excrocherie, n'a reușit decât să-și câștige disprețul tuturor oamenilor de omenie și de bun simț.

Atâta însă nu ajunge. Dacă vrednicia celui luat la țintă e mult mai sus decât să poată fi atinsă de astfel de îndrăsneli nerușinate ale calomniei, apoi pentru țară nu poate fi în diferență existența focarelor de infecție, cari se numesc „Credința” și altele. Ele otrăvesc aerul pe care îl respirăm. Ele duc la descompunere morală și la neîncredere generală. Lăsându-le să bălăcească în noroi, Statul ce rost mai are? Dacă nu vrea ori nu poate apăra onoarea cetățenilor și prestigiul autorităților, cum își mai justifică existența? Acel care fură o găină înfundată pușcăria. Sandu Tudor dă atacuri nerușinate la onoarea conducătorilor neamului, ziua mare, și totuși continuă să se plimbe liniștit pe trottoarele capitalei. Fișica lui scandalosă continuă să apară; spre revolta generală.

Nu, așa nu mai merge! Organizațiile gazetărești trebuie să ia măsuri profilactice. Să arsească puțin în rândurile lor. Mai mult însă Statul să facă rândululă fără întârziere. Trebuie legi drastice pentru apărarea onoarei. Trebuie oprit puvoial calomniei care stă să înecă totul. Trebuie garanții morale dela cei cari fac gazetărie. Gangsterii presei trebuie înjunghiați la ocnă, ca toți hoții și mișei.

Binele public reclamă măsuri urgente pentru apărarea onoarei!

Alt spectacol trist

Discuțiuni în familie — Intre noi și cetitori — Lămuriri și precizări

(=). Zilele trecute am primit la redacție două cărți poștale. Pornite din același colț de țară și împodobite cu multe iscălituri preoțești, ele spuneau același lucru. Adeca: „Unirea” a lovit dureros în preoșime, vorbind „cu reavoință” despre încercarea de organizare dela Cluj. Ea apără numai pe „bogați și bine salariați”. De aceea și preoșii o vor părăsi.

Ieri ne-am pomenit cu o scrisoare mai lungă. Același cititori au ținut să-și desvolte mai pe larg indignarea și să întregească șirul iscălitorilor, până către 50. (Păcat că cele mai multe sunt nelegibile). „Surprinși de atitudinea dubioasă” a „Unirii” în chestiunea organizării preoșimii, ne trimit „această avertizare”:

„Această foale, Unirea, e susținută de noi și ar trebui să ne sprijinească în momentul oportun problemele importante ce ne privesc, iar nu să contrabalanseze prin interpretări cari informează eronat”. — În continuare, scriitorii se declară hotărâți să facă „organizarea” plănuită, care nu este în colizie cu spiritul Bisericii. Este însă necesară, fiindcă: „apărarea intereselor preoțești numai prin ierarhii noștri, prin reprezentanții proveniți din nuclee politice și prin lividele noastre foi, azi nu e suficientă. Ceice nu înțeleg sau nu vor să înțeleagă durerile noastre, pentru motive ce le bănuim, le spunem să nu ne stânjenească prin diferite procedee, cari ne măresc și mai mult indignarea și amărăciunea sufletului nostru. Celor dela „Unirea” asemenea li rugăm să între în nota realității, căci altfel se vor expune la periclitarea foarei, căci noi toți cari suntem în suferință și ne cerem dreptul la viață, o vom sista returându-o și refuzând abonamentul la ea”. — Aceasta cu atât mai vărtos, că alte gazete au scris „modest și fidel” despre congresul dela Cluj, pe când „Unirea” „il comentează disprețuitor, pervertind adevărul și derutând mersul acțiunii”. De aceea se socot în drept să ne trimită această „avertizare”, punându-ne în vedere că ne vor „urmări cu atenție și în viitor”.

Mărturisim că, la rândul nostru, am rămas și noi surprinși de această intervenție „dubioasă”. Ea este, de sigur, un nou strigăt de durere. De aceea o primim cu toată îngăduința. Trecem peste observațiile de formă. (Ceva totuși ne simțim datori să spunem: Scrisori iscălite de atâția preoși, ar trebui făcute cu oarecare grijă de stilizare și gramatică. Asta între noi și fără supărare!). Să judecăm fondul. Sine ira et studio.

Ne cer frații, să le înțelegem durerile și să le luăm apărarea. — Dar bine, păcatele noastre, ce alta facem? Când am lipsit dela această datorie? Ne-am silit cinstit, s'o împlinim mereu, după cea mai bună convingere și cu toată puterea. Dar, firește, numai așa cum știm și cum putem. Nu putem scrie nici mai bine, nici mai frumos, nici mai grozav decât așa cum știm. Cine știe mai bine, n'are decât să ne trimită articole. Publicăm cu plăcere tot ce e bun. — Se pare însă că alta e buba. Ar vrea, frații, să scriem așa cum gândesc ei, chiar și în contra convingerilor noastre. Apoi, firește, asta nu se poate. Ne cu-

noaștem acum cam de multșor și ne surprinde dureros că ne socot capabili de așa josnicie. Noi ne spunem cinstit părerea. Cine crede altfel, e liber să și-o susțină. Am ținut totdeauna coloanele deschise pentru toate părerile cari nu-s contrare spiritului și intereselor Bisericii. Intre ele și pentru chestiunea „organizării”. Dar să scrie cei cari cred în puterea ei! Să scriem noi în contra convingerilor noastre? Se poate asta? — Cincizeci de preoși de-ai noștri socot că se poate. Nu este trist acest lucru?

Mai mult: ne și amenință. Vor refuza abonamentul. — Trist și asta. Nu pentru noi. Pentru noi ar fi o mare ușurare ziua când am îngropa „Unirea”. Fiindcă muncim la ea din dragoste pentru cauza Bisericii noastre, fără nici o răsplată dela oameni. Așa cum putem, mai bine și mai slăbuț, dar trudim chiar destul. În naivitatea noastră, socotim că am avea drept și la oarecare recunoștință. Nu o cerem dela nimeni. Dar să fim insultați, ca și când ni s'ar face un hatâr personal prin plățirea abonamentului, asta totuși e prea-prea. O spunem răspicat: nu scriem pentru bani. Cine vrea să rămână abonat, bine; cine nu, cu Dumnezeu. E liber să refuze foala. Dar să nu mai cheltuiască hârtie și mărci pentru încercări de inzulte cari nu ne pot atinge.

Sunt nostime și motivele cari i-au determinat pe frați la acest pas față de „Unirea”. Această foale „lividă” nu apără cauza preoșimii noastre și a „pervertit adevărul” privitor la congresul dela Cluj. — Să judece cititorii amândouă temeiurile. N-am apărut noi drepturile preoșimii? Să ne spună cineva dintre semnatarii scrisorii o singură publicație din România, care să se fi sbătut cu această problemă atâta cât noi! O singură gazetă, care să fi scris, în proporție, atâta cât noi; atât de stăruitor, atât de consecvent și fără de încetare. Vor fi scris alții cu mai mult talent. Asta se poate. Dar cu mai multă dragoste de cauză, cu mai multă ardoare și stăruință, nici una. Asta o afirmăm în plină cunoștință de cauză și n-avem nici o teamă că vom fi desminții. Totuși 50 de cititori, preoși, spun contrarul. Nu e trist?

Congresul dela Cluj. — Dar bine, fraților, cum am putut noi „perverti” adevărul când n-am scris despre desfășurarea lui nimic? Am spus doar împede: cine crede, poate lupta pentru organizare. Dar, un congres de organizare trebuie pregătit. În acord cu conducerea bisericescă. Ca să nu se mai întâmple ce s-a întâmplat la Cluj, unde au fost intențiuni bune și unde, presupunem, s'au discutat lucruri bune și frumoase; ce folos însă dacă procedura a fost greșită și autoritățile

bisericești s'au văzut nevoite să albă alte păreri decât organizatorii. Ce? este prea mult să cerem, ca un congres preoțesc să fie „neapărat bine pregătit”? Pregătit la lumina zilei și în bună înțelegere cu autoritățile bisericesti? Asta se cheamă „pervertire de adevăr” și „derutare a acțiunii”? — Totuși, 50 de cititori susțin acest lucru. Și sunt preoți. Nu e trist?

Culmea: scrisoarea lasă să se înțeleagă, că noi suntem dintre „celce nu înțeleg sau nu vor să înțeleagă durerile preoșimii, pentru motive ce le bănuim...” — Oricât ne-am frământat, noi n'am reușit să bănuim aceste pretinse motive bănuite. Bănuim însă că frații nu și-au dat seama de toată greutatea bănuelii lor. Cum adecă: umblăm cu bănueli și cu insinuări? De când asta în familia preoșilor lui Hristos? Ai motive de îndoielă și de bănuială? Pe față cu ele, la lumina zilei! Nu trebuie să suferim în mijlocul nostru răi și ticăloși. Iar dacă n-ai, atunci... cum rămânem cu spiritul evanghelic? — Totuși, 50 de preoți găseac la noi „motive ce le bănuiesc” și nu le spun. Nu e trist?

De încheiere, un cuvânt de pace. Oricum va fi primit, noi îl spunem cu toată dragostea. — Știm, că necazul preoșimii e mare. Că durerea te face să țipi și să învinuiești pe toată lumea. Un astfel de strigăt al durerii este, fără îndoielă, și scrisoarea de mai sus. Noi nu ne supărăm pe nimeni pentru ea. A trebuit însă să punem în lumină adevărul. Pentru ca altă dată nici în durere să nu fim nedrepți. Și să nu ne lăsăm duși de val. Ci să ne spunem durerile și păreriile frățește, deschis. Să căutăm a ne convinge unii pe alții și a lucra în bună pace și în mare armonie. Asta a fost țaria Bisericii noastre în trecut. Aceasta va fi și în viitor. Prin această disciplinată împreună-lucrare vor veni și vremuri mai bune. Altfel nu

Credință conștientă. Găsim pretutindeni suflete credincioase. Trăiesc pe toate meleagurile catolice sfinți. Sunt însă puține

țări, în cari să stăpânească oficial, în așezările publice, credința lui Hristos. Și nu impusă de sus numai, ci ca o poruncă a conștiinței tuturor.

Intre aceste puține se numără Brazilia. Splendoarea serbărilor cu cari a ținut această țară să încheie „Anul Sfânt”, nu numai în fața altarelor ci și afară, prin manifestațiunile publice, este o dovadă strălucită a credinței ei elevate. Vom înțelege și mai bine acest lucru aflând că, în ajunul închiderii Anului Sfânt, însuși *parlamentul statului San Paolo*, a adoptat cu entuziasm următoarea moțiune: „Adunarea constituantă din S. Paolo, dorind a-și manifesta elevatele sale intențiuni de pacificare universală a spiritelor, decide să se asocieze la solemnitățile de încheiere a Anului Jubilar, care comemorează al 19-lea centenar al morții lui Isus Hristos și al Răscumpărării. Crede că în felul acesta interpretează sentimentele întregului popor din S. Paolo și străvechile tradițiuni creștine ale națiunii”.

Deputatul Sebastian Medeiros, care a propus moțiunea, a și susținut-o printr'un discurs temeinic și concentrat. A arătat, în cuvinte vibrante, măreția lui Isus Hristos și opera înfăptuită de el. A semnalat marea și permanenta minune care e Biserica Lui, creatoare de cultură și civilizație. A subliniat în special dorința universală după pace; care nu se poate împlini decât în și prin Hristos.

Ea va veni, de sigur, atunci când în toate parlamentele se va vorbi pe tonul și în spiritul celui din S. Paolo!

Pe drumuri apostolice. După sfințirea mănăstirii din Telciu și a noului local de școală din Fiad (jud. Năsăud) — pomenite în numărul nostru de Sâmbăta trecută — neobositul mare Păstor *Iuliu* al Clujului a plecat în drum de apostolie prin districtul protopopesesc al Bistriței.

Pretutindeni, ca de obicei, a fost primit cu entuziasm și dragoste mare din partea întregului popor credincios, precum și de către autorități. Pretutindeni a făcut slujbe dumne-

zeești, strălucirea cărora a impresionat adesea mulțimile și a rostit cuvântări, a dat sfaturi și indemnuri, cari nu se vor uita nici odată. Tot așa cum nu vor uita chipul bunului arhieriu familiile fruntașe și bolnavii pe cari i-a cercetat acasă în fiecare parohie. — Deosebit de impresionante au fost serbările din *Dârja* (jud. Cluj) desfășurate Duminecă în 7 Iulie c. Conducătorii comunei au potrivit anume pentru această zi trei momente de mare însemnătate: vizita arhierului lor iubit, sfințirea unui pompos edificiu școlar și adunarea generală a despărțământului Cluj al „Astrei”. În felul acesta ziua s'a transformat într'o mare sărbătoare pentru întreg jurul, bogată deopotrivă în manifestațiuni religioase și culturale, desfășurate în fața arhierului și a unui mare număr de intelectuali din Cluj și jur.

Fie ca roadele acestor neobosite drumuri apostolice să întărească mereu împărăția lui Dumnezeu pe pământ!

Serbarea grâului

Nu va fi vorba în aceste șire de obiceiurile diferite, interesante și pitorești adesea cu cari se încheie secerișul prin cele vâlcâmpii ale României. Cu atât mai puțin de datini de pe alte meleaguri străine. Ci va vorbi de noi, și de necazurile noastre. Despre ceva ce se practică undeva, într'o parohie de noastră din valea Mureșului și ar fi de dor să se transforme în datină generală, în toate parohiile.

Avem, anume, o veche și eternă povestire *organizarea mii*. Este una din marile noastre datoriri creștinești să ajutăm pe săraci. Fie care în parte, pe necăjitul pe care îl găsim care are nevoie de ajutor. Asta e prima, cea mai directă formă a mii creștinești. Dar cea mai primitivă. Ea alină multe dureri. Când îl ies tocmai în cale. Dar nu vede pe cele adevărate mari, cari nici măcar nu se mai arăta în drum, nu mai au nici grai nici

□ □ Foiața „Unirii” □ □

Notițe istorice

Comunicate de Al. Lupeanu-Molin

Amănunte din viața lui Vasile Alexandri. Doamna Alexandri se numea Paulina. Ea era de origine din Bucovina. Mama ei, văduvă de mult timp, a ținut o ospătărie la Târgul-Frumos. Acolo trăgeau toți trecătorii cel mai însemnați, fiindcă serviciul și mâncarea erau bune, apoi și filca ospătăresei, frumoasă. Mulți făceau curte frumoasei fete, dar ea rămase deplin onestă, până s'a îndreptat de amorul lui Alexandri, cărui i-a închinat toată onoarea și existența ei. Mult timp au trăit în concubinaj amândoi. Alexandri n'o recomanda la nime decât ca gospodina lui. În adevăr ei îl încredințau administrațiunea averii și ea, cu un devotament nemărginit și cu o inteligență exemplară, a știut să-i conducă afacerile materiale, așa că i-a salvat averea și i-a sporit-o. Căpătând o fată, dela etatea de 7 ani au așezat-o la Paris, în cel mai bun institut. Fata, după ce și-a terminat educațiunea și s'a întors în țară, înțelegând pozițiunea echivocă în care trăiau părinții săi, îi sili să se cunune, declarându-le că ea nu va șede în casa părințească, dacă nu se vor căsători în regulă. Aceasta se și făcu, la Mircești, în asistența câtorva amici și rude intime, cam pe la 1874.

Puțin după aceea, fică-sa, unica copilă ce au avut, s'a măritat cu Dimitrie Catargiu, cu care a avut două fete. După vre-o cinci

ani de căsătorie, divorțând, s'a remăritat cu George Bogdan, cu care a mai avut un băiat.

Văduva Alexandri și-a dus viața mai mult la țară, ocupându-se, cu mai multă activitate și pricepere decât un bărbat, de economia moșiei. Numai în ultimul an, când Alexandri a căzut bolnav, i-a însoțit la Paris și n'a părăsit căpătâul său până a închis ochii. De acum înainte nici va părăsi casa, pe cât în fața ei este mormântul neuitatului său soț. (Notițe comunicate de Gh. Slon lui Timoteiu Cipariu, în București, la 1/13 Septembrie, anul nefiind arătat).

Șaguna și Ecaterina Varga. Comitele suprem G. Pogány în 17 Decembrie 1874, înainte de masă, îmi spuse acestea:

— „Episcopul (așa zise el) Șaguna ar fi putut trăi mai mult dar s'a stricat cu aceea, că mânca prea mult. Eu m'am avut foarte bine cu el, cunoscuți din 1847, când am fost amândoi într'o comisie”.

Indată am cunoscut, de ce comisiune grăește, și l-am întrebat, să-mi spună: Drept e, că Șaguna aduse pe Varga Catalina în trăsura sa, din munte? El răspunse:

— „Io am fost vicecomite în comitat, iar Șaguna era vicarș în Sibiu. Amândoi am fost trimiși în comisia aceea. Șaguna a venit tot blagoslovind printre popor, care se desfăcea în două părți până am ajuns la sanie. Atunci Șaguna s'a așezat cu Varga Catalina dindărăt, iar eu dinainte, față cu el „ca să mergem, să ne săniem o țără”. Solgăbrăul cu un haiduc s'au așezat la spatele lui Șaguna și haiducul a întins mâna pe lângă Varga Catalina, ca și

cum ar ținea-o să nu cadă; dar el o ținea și nu sară cumva din sanie. Așa am plecat Varga Catalina a zis:

— „Már az nem szép, hogy egy püspök álljon be hajdunak”. (Asta chiar nu e frumos ca un episcop să se facă haiduc).

— „Aceste și le voi spune odată, când vom avea vreme mai multă, mai pe larg. Un Bethlen Iános carele se cuprindea cu istoria m'a invitat să-i scriu întâmplarea cu deamăruntul; i-am și scris-o, și se va afla acolo între scrisorile lui, că el a murit”. (Insemnarea lui I. M. Moldovan).

Constantin Papfalvi despre Dragoșu „Eram în Dobrița în vre-o 23 deputați români. Locurile în munte se aflau în stare dubie. Ne-am adunat la I. Dragoșu și spunând eu, cum că ar fi bine, ca doi dintre noi să mergem în munte și să întrebe: de se pot ținea sau ba? În cazul întâiu, să se țină, iar într'al doilea noi să pășim ca mijlocitori. S'a acceptat.

În ziua următoare ne-am dus în corpore la Kossuth. Oratorul Dragoșu nu a vorbit chiar după cum ne-am fost înțeles. Kossuth întinzând multe despre libertate și spunând că el numai pentru libertate și că pe tot într'un timp să-i împărtășască de ea, se luptă adause, cum că misiunea aceea e punerea capului, dar foarte după dorința dânsului.

Noi am declarat, cum că numai regimul să se învolască, noi suntem rezoluți; pe urma cărora Kossuth ne-a promis, cum că încă într-o aceea zi va aduna comitetul și în ziua următoare va spune deciziunea luată.

Când am ieșit afară, Dragoșu nu

crimi. Aceste se sting și mor nevăzute de nimeni. În schimb, câtă bunătate se irosește de geaba, câtă dărnicie cade pe nevrednici, pe leneși și mișei! — Toate acestea fiindcă mila noastră este cu totul individuală, neorganizată, nesistemizată.

E firesc deci că, nu odată, s'a scris și s'a vorbit despre o nouă rânduire, mai socială, a carității. S'au făcut planuri și propuneri frumoase. Ceva-ceva se și realizează din ele prin reuniunile noastre religioase. Agru încă are în programul său această preocupare evanghelică. — Nu odată însă conducătorii se plâng de lipsa de mijloace. Nu pot organiza mila, fiindcă n'au cu ce. În mizeria generală de astăzi, oamenii nu dau. Nu se însufleșesc pentru înjghebarea de fonduri, pe cari să le administreze comitetele. Și așa se întâmplă, că în sate destul de bogate, sunt totdeauna câțiva necăjiți cari, în sensul strict al cuvântului, pier de foame. — O stare de lucruri care nu-i lertat să mai dăinuiască. N'o putem privi și primi cu resemnarea neputinții. Ea nu se împacă cu spiritul lui Hristos. Și acușele invocate, ori cât ar fi de temelnice, nu pot fi acceptate de duhul evanghelic. Acesta știe să miște, la nevoie, și pietrele. Stăruind, cu vreme și fără vreme, va învinge nepăsarea și învârtogărea inimilor. Iubirea nu se lasă înfrântă. Și este invențioasă. Va găsi neapărat drumul spre inimile celor cu dare de mână.

Așa, de pildă, cum îl găsește prietenul meu, paroh în vecini de noi, să zicem în „U.“ El a născocit adică „serbarea grâului“, dela care au pornit aceste rânduri. O ține la încheierea secerișului. Într'o Duminică sau sârbătoare. Procesiune la câmp și mulțumită Stăpânului pentru roada anului. Apoi, la casa națională sau la școală. În colaborare cu învățătorii, se organizează un festival potrivit. Se ține o conferință cu subiect din domeniul agriculturii. Se face bilanțul recoltei. Se constată greșelile mai mari cari s'au făcut de către locuitorii la lucrarea pământului. Se laudă, în schimb, cei cari au avut cele mai bune holde. Ce-i de făcut, ca pe viitor să fie și mai bune? Se re-

nicăiri. Rămăsese la Kossuth. — În ziua următoare, cine nu ne-a spus nimic, a fost Kossuth. Ma (iasă) el, în veac nu mai vorbi de lucrul acela.

Pre Dragoștu nu l-am văzut vre-o 2 săptămâni. Apoi convenindu-l, l-am întrebat:

— Unde ai fost?

Mi-a zis:

— La Arad — și a înodat una și alta.

Numai după aceea s'a știut cum că dânsul atunci s'a reîntors din l-a călătorie de pacificațiune la Abrud.

Mal târziu, când am auzit cumcă l-au ucis, am zis: „Bine și-au făcut“, că umblase cu înșelăciune.

El mai de mult fusese agentul ruginitului Tisza și ca atare cășunase și vărsare de sânge în congregațiunea Bihorulul, fiind Beöthy (în revoluțiune comisar al regimului în Transilvania) conducătorul liberalilor. Cu ocaziunea aceea Dragoștu a scăpat sbierând una, cât unul din juru-i au picat la pământ.

Pentru aceasta se scuza în dietă zicând: Eu am pățit ca omul carele, însurându-se, a luat un diavol împelișat și trăind cu el s'a dedat, încât nu-l mai cunoștea, că este rău. Murind însă mulere a aceasta, s'a căsătorit a 2-a oră și a luat un inger de femele, ca și care mai bună nu se putea. Atunci numai a cunoscut omul acela blestemăția, răutatea și uriciunea soției sale celei dintâlu. (Ion M. Moldovanu, după spusele lui Papfalvi, 3/6, 1870).

citează poezii ocazionale, tot cu subiect din vicia plugărească. Eventual cântări.

De încheiere: preotul laudă bunătatea lui Dumnezeu care s'a revărsat peste comună. Nu uită, în schimb, că sunt totuși în sat și necăjiți. Bătrâni neputincioși, lehuze flămânde, bolnavi părăsiți, copilași cari merg în zdrențe la școală în cel mai cumplit ger și cari n'au o mâncare caldă nici Duminică. Se cade să ne aducem aminte de ei. Să dăm o fărâmă din ce ne-a dat Dumnezeu. Și preotul însuși începe lista de colectă: atâtea feldere de grâu. Urmează ceilalți, dela frunțași până la cel mai săracuși. Dela mierțe până la blide. Și dela toți, se adună. Uneori chiar blîșor: 50—60 feldere. Nu prea mult, dar totuși ceva. Cu care se poate face foarte mult bine. Și anume exact acolo unde necazul e mai mare. Preotul, sau conducătorii Agrului știu să împărțească ajutoarele foarte bine. Tocmai celor mai chinuși. Au la școală și o cantină modestă, peste iarnă, pentru 10—20 de școlari oropsiți, cărora le dau o zeamă caldă. Toate din mila ce se adună.

Am dat numai o pildă, care poate fi o sugestie. Ușor de imitat și ușor de întrecut chiar. Fiindcă numai începutul e greu. După primul pași în împărăția milei organizate, ceilalți se fac mult mai ușor. Credincioșii înșiși vor veni cu fel de fel de propuneri și sugestii. Fiindcă dragostea lui Hristos este invențioasă!

A. Clugudeanu

Bisericele și legea conversiunii datoritorilor. Legea asanării datoritorilor nu este tocmai limpede în ce privește datorii bisericele. S'au și născut, din acest motiv, discuțiuni și s'au dat interpretări variate. Unii susțineau că și datorii contractate de epitropii beneficiază de reducere. Alții afirmau contrarul. Textul legii din 7 Aprilie 1934 prevede clar, că beneficiază de reducere numai „persoanele juridice de drept privat, fără scop lucrativ“. Dar bisericile, după doctrina juridică, sunt persoane juridice de drept public; în consecință sunt excluse dela beneficiile legii.

În felul acesta s'ar fi făcut bisericilor o mare nedreptate. Creditele lor se reduc prin lege; în schimb datorii rămân întregi. De altă parte: de ce să fie favorizate persoanele juridice de drept privat mai mult decât instituțiile bisericesti închinete pe deantregul binelui de obște? Nedreptatea era prea izbitoare decât să se fi putut menține. *Curtea de apel din București, s. II.* a adus Miercuri, în 10 c. o deciziune care face să triumfe dreptatea. În procesul de conversiune al epitropiei bisericii Dichu din București a dat câștig de cauză bisericii. Motivarea o citim în „Universul“ de azi: „deși legea pentru lichidarea datoritorilor agricole și urbane din 7 Aprilie 1934 nu prevede textual decât „persoanele juridice de drept privat fără scop lucrativ“ printre cele cari au beneficiul asanării, totuși din spiritul exact al legii, din dezbaterile parlamentare și din lămuririle date de d-nii miniștri Xenal, Sassu și raportor Romniceanu rezultă că epitropiile bisericesti au fost privilegiate printre persoanele cari au beneficiul asanării“.

Așteptăm acum cu nerăbdare cuvântul ultim, al Casației.

Primire la teologie în Oradea. Primirea la teologie în eparhia Oradea se vor face în ziua de 15 Iulie crt., când aspiranții la orele 8 dim. au să se prezinte în persoană la Seminarul teologic din Oradea (Parcul Ștefan cel Mare 8), aducând cu sine și următoarele documente: Extras de botez; diploma de bacheloret; certificat de moralitate dela preot și dela catehet.

Știri mărunte

Dela Agru arhidiecezan. Primum vești tot mai des. Și tot mai îmbucurătoare. În 24 Iunie, la Sânziene, s'a făcut organizarea în *Ludușul de Mureș*, alegându-se președinte d. adv. Dr. Ion Pinteș. Duminică trecută, în 7 Iulie, s'au constituit și frații din *Făgăraș*, cari au pus în fruntea comitetului pe d. adv. Dr. Iulian Cârje. — În ambele parohii, constituirea s'a făcut în cadre sărbătorești, impresionante, cari au fost prezidate de păr. canonic Gh. Dănilă, președintele Agrului arhidiecezan.

Moartea mitropolitului Bucovinei. Vineri în 5 Iulie c. a trecut în veșnicie mitropolitul Bucovinei *Nectarie Cotlarciuc*. Ortodoxia românească pierde în el pe una din personalitățile ei cele mai distinse. Fire blândă și bună, fostul profesor al facultății de teologie din Cernăuți, avea un bun nume în lumea cărților, pe care a îmbogățit-o cu însemnate studii teologice și de drept bisericesc. — Odihnească în pace!

Spre mărirea lui Dumnezeu. Un nou locaș de rugă se va ridica în curând într'un orașel în care, până de curând, nu prea eram acasă: *Cehul Silvaniei*. Preasf. Alexandru al Maramureșului va sfinți, la sărbătoreț sf. proroc Ilie, peatra de temelie a noiei biserici ce se va înălța, prin stăruințele laudabile ale curatoratului și din spiritul de jertfă al credincioșilor, mărturie a credinței catolice și a spiritului românesc biruitor. Va fi o zi de serbări înălțătoare. Pe lângă slujba arhierescă, programul mai prevede și o ședință solemnă a Agrului și un concert al corului bisericii unite din Zălau. — Nu ne indoim că jurul întreg va ști da atențiunea cuvenită serbărilor memorabile din Cehul-Silvaniei.

Locale. Sâmbătă, în 20 Iulie, la sărbătoreț sf. proroc Ilie, va predica în catedrală păr. *Ioan Vultur*, prof. al liceului de băieți; iar Duminică următoare, a cincea după Rusalii, păr. *Dr. Septimiu Todoran*, prof. al Academiei de teologie.

— În 10 Iulie c. s'a deschis, prin rugăciuni și stropire cu apă sfințită, *noua moară basilitană*, ridicată pe locul celei vechi, distrusă de foc în 1931. Noua moară este sistematică și la ultima perfecțiune tehnică. Va fi pusă în mișcare, provizoriu, printr'un motor electric. În curând însă vor începe lucrările pentru noul baraj de beton, după terminarea cărui va putea fi pusă în lucrare turbina de apă. — Dorim noiei așezări viață lungă, apă și măciniș bogat, ca să poată face tot atâta și mai mult bine cât cea din trecut.

— *Comitetul local al Agrului* a ținut, sub președinția dlui Dr. V. Baican o ședință, în care s'a discutat planul de acțiune pentru viitor. S'au ales vicepreședinți dnii adv. Ioan Bîanu și Eugen Moldovan și s'a complectat comitetul, cooptându-se dnii: Dr. A. Măcelariu, primmedic județean, Dr. V. Micu primpretor și A. Nyergeș, comerciant.

† **Emil Socaciu**, secretar general și f. primar al Brașovului, și-a isprăvit cursul acestei vieți Luni, în 8 Iulie c. în vârstă de 60 de ani. Slujbaș devotat și priceput, prin vrednicia și cinstea sa exemplară a știut cuceri ca nimeni altul dragostea și stima întregului oraș, în viața cărui a avut un rol de prima importanță. Solemnitățile înmormântării, mari și impresionante, au arătat mai bine decât orice vorbe, locul înalt pe care l-a avut regretatul în considerația concetățenilor săi. În același timp, Emil Socaciu, fiu de preot unit, a fost un credincios model al bisericii noastre. Primcurator harnic, râvna și sacrificiile lui au avut mare parte în noua biserică unită ce se ridică acum deasupra

frumosului parc al Braşovului. Vrednic a fost, deci, să fie prohodit și parentat de însuși vicarul capitular al mitropoliei, pâr. Dr. V. Macaveiu. — In veci pomenirea lui!

Aviz. Consiliul de administrație al soc. de editură „Sf. Unire” face cunoscut Domnilor acționari, că acțiunile se pot ridica numai pe lângă restituirea titlului provizor. Dacă vreun acționar și-ar fi pierdut titlul provizor, să arate cazul în o scrisoare și să declare, că, primind acțiunile, nici dânsul, nici altul nu va putea ridica pretensiune față de societate în temeiul titlului provizor, care eventual s'ar afla.

Telefonul „Unirii”

G. București. De dragul adevărului și pentru liniștirea tuturor, facem cunoscut că, bisericile se vor bucura și pe viitor de gratuitate poștală pentru corespondența oficială. Ordinul alarmant împotriva căruia ne-am ridicat în numărul trecut, a fost revocat a treia zi. Ne bucurăm, de sigur, din toată inima. Mai bine ar fi fost însă să nu ni-se fi dat prilejul acestei bucurii. Fiindcă, dincolo de zarea ei momentană, stăruie un nor. Adecă: administrație haotică! Alarmez lumea pe trei zile, pentruca apoi, telegrafic, toate să intre în normal. E bine așa? Ori, poate, a fost un balon de încercare pentru o nouă invenție genială de-a face economii și a echilibra bugetul? Amănată pe moment, pentru a fi pusă în aplicare mai târziu? Vom vedea. — Văzând această nestatornicie a rândurilor poștale române, veți găsi, credem, legitim sentimentul de mândrie pe care îl încercăm: De atâția ani funcționează perfect, fără defecte, gratuit pentru toți și toate: „Telefonul Unirii”. E un record; nu?!

P. Reghin. Slavă Domnului, nu ne putem plânge împotriva sorții. Truda pe care o cheltuim la „Unirea” găsește pretutindeni înțelegere și bună primire. O moștră proaspătă: Una din simpaticele noastre reviste are, în numărul său cel mai nou, un pomelnic bibliografic de două pagini mari. Sunt pomenite și laudate acolo vreo 37 de publicații creștinești. A 37-a este: „Unirea” — Blaj. Foarte bine redactată; foaie bisericească-politică lunară care, adeseori, formează opinia preoțimii din Ardeal. In spirit național și creștinesc. Iacătă-ne foaie „lunară”, care reușește și ea să fie coada celor 37 publicații creștine, cum sunt: Cele trei Crișuri, Glasul strămoșesc, Hotarul, Străjerul, Revista mea, Ardealul, Croitorul și moda etc. care toate, de sigur, merită mai multă considerațiune creștinească. — Revista care ne face această aleasă cinste nu apare în Honolulu și nici măcar la Sibiu. Iasă la Șimleul Silvaniei și se cheamă „Flori de Crin”. Și nouă ne este cât se poate de simpatică. O rugăm însă să nu ne mai facă reciamă. Revenim la ea.

B. Cluj. După informațiunile ce posedăm, P. S. Sa Alexandru Rusu al Maramureșului a făcut tot ce i-a stat în putință pentruca „Universul” să poată vedea greșala săvârșită prin relatarea tendențioasă a celor petrecute cu ocaziunea conferinței antirevizioniste a dlui Ghiță la Baia Mare. Cinstit și onorabil ar fi, ca gazeta dlui Stelian Popescu să dea rectificările cuvenite și să repare nedreptatea făcută arhierului din Maramureș, care este mai bun străjer al românismului la granița de vest decât toți trepădușii și reporterășii „Universului”. Până acum însă, d. Stelian Popescu nu s'a hotărât la acest gest de demnitate și cavalierism, pe care suntem în drept să-l așteptăm dacă nu dela directorul „Universului”, apoi sigur dela președintele ligii antirevizioniste. Să sperăm că, în cele din urmă, îl va face totuși. Dacă nu, ne vom vedea siliți să revenim.

Dr. B. Murska-Sobota. Dela Dl. Ing. Precup, Timișoara am primit 1000 Lei în contul abonamentului Dvoastre. Achitat până la 30 VI 1934.

V. Aiud. Am primit abonamentul pe jumătatea a doua a anului curent.

B. Balomir. Am primit 200 Lei, abonament pe 1929.

P. Aiud. Chităm primirea abonamentului pe anul curent.

A. Dubricionești. Am primit 200 Lei. Achitat până la 30 VI 1931.

Oficiul parohial Doh. Confirmăm primirea abonamentului pe 1933.

P. Giorocuta. Am primit abonamentul pe 1933.

Publicațiune

Se publică licitație pe ziua de 26 Iulie. a. c., orele 11 a. m., cu oferte închise, pentru lucrările de edificare a bisericii române unite din Mesteacănu jud. Cluj, în valoare de 370.000 Lei.

Ofertanții vor depune 5% din valoare în numerar sau efecte socotite în valoarea reală. Curatorul va decide asupra ofertelor indiferent de valoarea lor.

Planul și devizul de cheltuieli precum și condițiunile se pot vedea zilnic la Oficiul parohial din Mesteacănu, unde se vor depune și ofertele.

Mesteacănu, la 7 Iulie 1935.

Virgil Moldovan
adm. par.

Bănuțlu Nicolae
primcurator

MITROPOLIA GRECO-CATOLICĂ BLAJ

Nr. 3540 - 1935.

TABLOUL

catedrelor vacante dela școalele secundare gr.-cat. române din Blaj

Tipul școlii	Școala	Nrul de ordine al catedrei	Catedra	Observări
E.	Liceul gr.-cat. român de băieți	1-2 4 6 8 10 16 19-20 23 26	Religia gr.-cat. Română-latină Română Latină-Elină Franceză Filosofie-Drept Șt. fizico-chim.-Matematici Muzică Educație fizică	
C.	Liceul gr.-cat. român de fete	1 2 4 10 13 14 15	Religia gr.-cat. Română-Latină Latină-Elină Fizico-chimice Desemn-Caligrafie Educație fizică Lucru-Gospodărie	
C.	Școala Normală gr.-cat. de învățători	1 2 4 7 9 10 11 14 17 18	Religia gr.-cat. Română-Latină Franceză Geografie Științele fizico-chimice Șt. naturale Desemn-caligrafie Lucru manual Științele agricole Violină	
C.	Școala Normală gr.-cat. de învățătoare	1 3 4 7 8 12 13 14	Religia gr.-cat. Română-Datoriile învățătorilor Franceză Geografie Matematici Muzică Țesut și lucru de mână Gospodărie	Compl. cu istoria Compl. cu șt. naturale
C.	Școala comercială superioară gr.-cat. de băieți	1 3 5 7 8 9 2	Limba și corespondența franceză Limba și coresp. italiană Șt. comerciale Geografia economică Mărfuri, științele naturale și chimie Științele juridico-economice Limba și coresp. germană	
C.	Școala comercială superioară gr.-cat. de fete	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	Limba și corespondența franceză Limba și corespondența germană Limba și corespondența italiană Șt. comerciale (teoria) Șt. com. (aplicațiuni practice) Aritmetica comercială Geografia economică Mărfuri, Șt. nat., Chimie Șt. juridico-economice Gospodărie	
	Școala gr.-cat. de Arte și Meserii »Sf. Iosif«		2 catedră partea literară 2 catedră partea științifică 1 post de maestru tâmplar 1 post de maestru la mașini	Salar de bază 1600 Lei Salar de bază 1600 Lei Salar de bază 1000 Lei Salar de bază 1000 Lei
	Școala gr.-cat. de menaj	1 2 3 4 5 6 7 8	Română-Franceză Istorie-Geografie Matematică-Fizică Științele menajului Lucru Spălat-călcăt Bucătărie Țesut	

În conformitate cu dispozițiunile Art. 12 din legea specială decretată cu Nr. 2799 din 5 August 1929, asupra raporturilor dintre școalele secundare confesionale române din Brașov, Blaj, Brad și Ministerul Instrucțiunii, se publică catedrele vacante din învățământul secundar de orice categorie, atât al băieților cât și al fetelor dela școalele confesionale gr. cat. din Blaj.

Cei cari doresc să fie numiți profesori sau maștrii cu titlul provizoriu la vreuna din catedrele vacante dela aceste școale sunt înștiințați că pe lângă condițiunile prevăzute de Art. 36 din legea asupra învățământului secundar, trebuie să îndeplinească și următoarele condițiuni prevăzute de Art. 10 din menționata lege specială.

La Blaj, să fie de religie unită (greco-catolică). Profesorii bărbați, cu excepția maștrilor, trebuie să fie și absolvenți ai unei școale superioare de teologie sau cel puțin studenți în teologie.

Cererile însoțite de acte doveditoare a îndeplinirii condițiunilor de numire în învățământul secundar se vor adresa până la 22 Iulie a. c., cel mai târziu, Preavenatului Consistor gr. cat. din Blaj, care va proceda la numirea cu titlul provizoriu pe ziua de 1 Septembrie 1935, potrivit dispozițiunilor prevăzute de Art. 12 din legea specială și convențiile speciale amintite mai sus.

Avându-se în vedere că în Bugetul General al Statului pe exercițiul 1935-36, nu au fost trecute cu leaful corespunzătoare toate catedrele ce urmează să fie completate cu profesori titulari provizorii, retribuirea acestora se va face, până la alte dispozițiuni ale On. Minister, numai în felul cum s'a făcut și până acum, adică cu leaful de suplinitori.

Blaj, 10 Iunie 1935.

306 1-1

Dr. VICTOR MACAVEIU
Vicar capitular

Tipografia Seminarului Teologic gr.-cat. Blaj

